

man, naar man overhovedet vilde vedtage en Grundlov, og naar man i det hele fore stillede sig en konstitutionel Tilstand, kunde tænke sig, at man skulde kunne undvære disse Kommissioner, uden hvilke jeg anser den parlamentariske Regeringsform for at være helt hen i Vejret. Men at en parlamentarisk Kommission paa den anden Side ikke kan sidde længere, end til den Rigsdag, der har nedsat den, bliver opløst, forstaar jeg, selv om jeg synes, der maatte kunne rejses Tvivl derom.

Den ærede Ordfører har ment, at det hele Spørgsmaal kunde løses simpelt hen derved, at man konstaterede, at der var Fare ved disse Monopoldannelser, hvilket ogsaa jeg indrømmer, at der er, endog meget stor Fare; og hver Gang man saa traf paa en saadan Dannelse, eksproprie-rede man blot Bedriften over i Statens Hænder og lod den gaa videre der. I saa Henseende er jeg saa stærk en Modstander af det ærede Medlems Anskuelse som overhovedet muligt. Privatmonopolet kan rumme Farer, det har jeg indrømmet, store Farer, men over den private staar dog altid Staten. Farerne ved Statsmonopolet er tusindfold større end ved Privatmonopolet, fordi over Staten staar der ingen. Har Staten Ledelsen, er der kun Spørgsmaal om enten at vedblive i den Skure, som Staten fører Tingene ind i, eller at gøre Oprør. Og det er et fortvivlet og meget risikabelt Valg.

Men den ærede Ordfører venter sig alt for meget af Lovene, den ærede Ordfører har en Tyrkertro paa Lovene, som egentlig er helt forældet. Det var en Tro, man nærede f. Eks. i det attende Aarhundrede. Da troede man, at Lovene kunde udrette alt muligt, da troede man, at det var Vorherre, der lavede Lovene, og at det var Vorherre, der udførte Lovene. Vi har det udtrykt mange Steder med den største Skarphed. Lad mig nævne f. Eks. et af dem. Robespierre siger et Sted: „Vi vil en Tingenes Tilstand, hvor alle grusomme og lave Instinkter er lænkede og alle Velvilliens og Ædelmodets vækkede — ved Lovene“. Det skulde Lovene kunne udføre. Men Lovene laves af Mennesker — og de er daarlige nok —, og Lovene udføres af Mennesker. Staten bestaar ogsaa af Mennesker, og indenfor den er der paa et givet Tidspunkt visse Mennesker, der har Magten og Herligheden i deres Hænder, og naar de har den, er de ikke til Sinds at slippe den, naar ikke et eller andet er over dem, som er stærkere, og overfor

Staten er der ikke noget, som er stærkere, det er der overfor den private.

I Forslaget til Beslutning henvises der til Jernbanerne. Jeg spørger den ærede Ordfører: Synes han virkelig, at Administrationen af Statsbanerne er saaledes, at man just bør pege paa den, naar man vil anføre et Eksempel paa det udmærkede ved Statsadministration. For det første betaler Banerne sig ikke, og saa beder jeg den ærede Ordfører tænke paa det fortvivlede System — fortvivlet i denne Forbindelse —, som blev indført under den tidligere Generaldirektør, og som har været den vægtigste Løftestang for den Rovdrift paa Jernbanelegemet, paa Materiellet og ikke mindst paa Personalet, under hvilken Statsbanerne lider i Øjeblikket, nemlig Tantièmesystemet, som jo anvendt i dette Forhold er fuldkommen meningsløst. Jeg tror, det var det første, jeg paa det kraftigste henlede Opmærksomheden paa, da jeg kom ind paa Rigsdagen. Systemet er nu, saa vidt jeg ved, endelig afskaffet, men Virkningerne af et saadant System afskaffer man ikke i en Haandevending.

Naar den ærede Ordfører nu skulde forsvare dette Forslag, var han og maatte han naturligvis være uheldigt stillet, thi et Forslag, som der i og for sig ingen ordentlig Mening er i, er det vanskeligt at føre et godt Forsvar for. Jeg maa da ogsaa sige, at det Forsvar, som blev ført, var en Bunke Hø og Hakkelse, som det vil tage meget lang Tid at spise sig igennem, og ikke nok med det, man vil faa mange mærkelige Ting mellem Tænderne under denne Operation, lige fra Fru Marie Lassen og til en næsvis Jomfru — om Forladelse, jeg mente Frøken, nu til Dags er Damerne jo ikke Jomfruer mere — i en Oste-forretning og mange andre mærkelige Ting, hentede fra de forskelligste Steder i Samfundet. Den ærede Ordfører formaede ikke at lægge mere Indhold i Forslaget eller at gøre det mere meningsfuldt, end det var i Forvejen, han valgte saa den Udvej, som de Herrer sædvanlig vælger, nemlig at remse op alle det nuværende Samfunds Brøst. Den ærede Ordfører formaede ikke at lægge mere ind i Forslaget af den simple Grund, at det, som det ærede Medlem talte om, vidste han fortvivlet lidt om. Han fortalte os det selv indirekte. Som ærede Medlemmer vil erindre, slog den ærede Ordfører sig for sit Bryst og fremhævede, som Socialdemokraterne altid gør, naar de mener, at de forelægger